

---

# Årsberetning 2017

Fafo Institutt for arbeidslivs- og  
velferdsforskning as



# Innhold

---

Virksomheten.....	4
Faglig aktivitet .....	4
<i>Arbeidslivsorganisering og arbeidsmarked (ALG)</i> .....	5
<i>Migrasjon, integrasjon og kompetanse (MIK)</i> .....	5
<i>Velferds- og levekårsforskning (GVL)</i> .....	6
<i>Rettigheter og sikkerhet (RSA)</i> .....	7
Noen faglige høydepunkter fra virksomheten i 2017 .....	8
Nøkkeltall: Personale, oppdragsgivere, publisering og annen formidling.....	9
Årsregnskapet, resultat og disponeringer .....	12
Arbeidsmiljøet og det ytre miljø.....	12
Likestilling og tilgjengelighet .....	12
Utsikter .....	12
Fortsatt drift.....	13
Regnskap og balanse.....	15

## Virksomheten

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as (Fafo AVF) er et heleid datterselskap av Forskningsstiftelsen Fafo. Instituttet har sitt hovedkontor i Oslo. Instituttet ble etablert som eget aksjeselskap i mars 2003. Fra 1/9-2015 har Forskningsstiftelsen Fafo organisert sin virksomhet i ett institutt. Alle ansatte i Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier ble ansatt i Fafo AVF fra denne datoen.

Styret for instituttet besto i 2017 av Gerd Kristiansen (styreleder), Tor-Arne Solbakken, Mette Nord, Inger Johanne Bergstøl, Bjørn Mietinen, Tone Rønoldtangen, Hans Christian Sørhaug, samt Bård Jordfald, Anna Hagen Tønder og Kristin Dalen som ansattrepresentanter. Steinar Krogstad og Jan Davidsen er varamedlemmer.

Tone Fløtten har vært instituttsjef i 2017, mens Anne Britt Djuve og Sissel Trygstad har vært forskningssjefer. Mona Sandbæk har vært økonomi- og administrasjonssjef. Jon Lahlum har ledet instituttets informasjons- og forlagsvirksomhet.

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har spesialisert seg på studier av organisert arbeidsliv og velferdspolitikken nasjonalt og internasjonalt. Instituttet gjennomfører undersøkelser om blant annet kollektiv organisering og reguleringer, partsrelasjoner, integrering og ekskludering i arbeidsmarkedet, kvalifisering og etter- og videreutdanning, pensjon, fordelingspolitikk og velferdstjenester, europeisk integrasjon og globalisering. Instituttet forsker også på levekår og utviklingsstrategier i land i konflikt, overgangsfase og utvikling. Det legges stor vekt på å jobbe i nær kontakt og dialog med brukere og oppdragsgivere, å samarbeide med et omfattende faglig nettverk og å skape møteplasser og formidle kunnskap fra prosjektene.

Ved utgangen av 2017 hadde instituttet 77 ansatte. Instituttet hadde i tillegg to forskere i bistilling og to av Fafos forskere har bistilling ved en UH-institusjon. Tre ansatte gikk av med pensjon i 2017; to forskere og en administrativt ansatt. Forskerstabten utgjorde 66 personer og til sammen ble det utført 58 årsverk av forskere og andre faglig ansatte. Dette er en svak nedgang fra 2016. Instituttets medarbeidere har samfunnsfaglig bakgrunn og høy kompetanse i kvalitativ og kvantitativ metode.

## Faglig aktivitet

Fafo AVF er et utadventt forskningsinstitutt som legger stor vekt på samfunnskontakt og formidling. Prosjektporteføljen omfatter oppdrag fra Norges forskningsråd, partene i arbeidslivet, offentlig administrasjon, bedrifter, frivillige organisasjoner, internasjonale organisasjoner og fond, ambassader, EU, Nordisk Ministerråd og andre internasjonale forskningsprogrammer.

Tre av instituttets ansatte disputerte i 2017. Ved årsskiftet hadde 25 av forskerne doktorgrad. Dette utgjør 38 prosent av staben. 10 av instituttets ansatte jobbet med doktorgrad i 2017. En av disse disputerer i april 2018. Ytterligere tre skal etter planen levere avhandling til vurdering i løpet av 2018. Det er forventet at doktorgradsandelen vil stige fra dagens nivå gjennom egenutdanning og nyrekruttering av forskere med doktorgrad.

I 2017 ble alle de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene evaluert av Norges Forskningsråd. Instituttsektoren ble, av det internasjonale evalueringspanelet vurdert som et nasjonalt fortrinn. Fafo kom godt ut av denne evalueringen. Instituttet ble vurdert å ha en unik rolle i det norske forskningssystemet og å være godt posisjonert til å videreføre sin tradisjon med å produsere forskning av høy kvalitet og relevans. Instituttets impact framstår som betydelig og vi ble berømmet for vår evne til å kombinere anvendt og akademisk forskning.

I løpet av 2017 har instituttet organisert sin virksomhet i fire forskningsgrupper.

## **Arbeidslivsorganisering og arbeidsmarked (ALG)**

Gruppen er ledet av Kristin Alsos og besto ved utgangen av året av 22 forskere, samt én forsker med toertilknytning og én student. Mer enn en tredel av gruppas medlemmer har doktorgradskompetanse.

Forskningen er konsentrert om hvordan arbeidslivsreguleringer gjennom lov og kollektive og individuelle avtaler, avtalekoordinering og partssamarbeid påvirker arbeidsmarkedets virkemåte i Norge, Norden og Europa. Søkelyset er rettet både mot det sentrale og lokale nivået i arbeidslivet, og hvordan endringer i reguleringer og partssamarbeid påvirker sysselsetting, lønn og arbeidsvilkår. Gjennom en kombinasjon av prosjekter finansiert av Norges forskningsråd og oppdragsforskning, er forskningsgruppen et sentralt kompetansesenter på kollektive partsforhold, forhandlinger og reguleringer, herunder også allmenngjøring og minstelønnsreguleringer. Forskningsgruppen har også solid kompetanse på arbeidskraftstrategier og tilknytningsformer, arbeidslivets lov- og avtaleverk, arbeidsmiljø, herunder seksuell trakassering, samt bedriftsdemokrati, varsling og yringsfrihet i arbeidslivet, arbeids- og tjenestemobilitet og kompetanse i arbeidslivet.

I løpet av de siste årene har forskningsgruppen styrket sin forskning på tilknytningsformer, blant annet gjennom et strategisk instituttprogram finansiert av Arbeids- og sosialdepartementet, samt et prosjekt om midlertidig arbeid finansiert av Forskningsrådets VAM-program. Et annet sentralt prosjekt finansiert av Norges forskningsråd ser på hvordan arbeidsinnvandring påvirker utvikling og bruk av fagkompetanse. Samtidig fortsettes arbeidet med å videreutvikle kompetansen på kollektive partsforhold, tariffavtaler og forhandlinger i et komparativt perspektiv. Viktige forutsetninger for denne satsingen er midler fra LO til et strategisk program for forskning på det kollektive arbeidslivet, Fagbevegelsesprogrammet, samt et fireårig strategisk forskningsprogram, Det kollektive arbeidslivet, der Arbeids- og sosialdepartementet er oppdragsgiver. Gjennom Fagbevegelsesprogrammet ble det i 2017 bevilget midler til to PhD-stipender knyttet til lønnsspredning og tilknytningsformer. Programmet finansierer også stipender til masterstudenter som skriver oppgaver om temaer knyttet opp mot det kollektive arbeidslivet. I 2017 fikk én masteroppgaver stipend over dette programmet. I tillegg gir programmet mer erfarne forskere en unik mulighet til å følge sentrale utviklingstrekk i arbeidslivet samt å videreutvikle og fornye sin kompetanse.

I tillegg til publisering av resultater gjennom foredrag, rapporter og nasjonale og internasjonale artikler, er Fafo Østforum stadig en viktig og sentral arena for forskningsformidlingen av flere av gruppas forskningsområder. I 2017 ble det besluttet å videreføre Østforum for nye tre år, og 25 organisasjoner og virksomheter er deltakere i prosjektet. Både arbeidstakerorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og myndighetene var representert.

## **Migrasjon, integrasjon og kompetanse (MIK)**

Gruppen er ledet av Jon Rogstad. Ved utgangen av 2017 består gruppen av 14 forskere, hvorav en er i fødselspermisjon. En ansatt har permisjon for å skrive doktoravhandling og en for å arbeide med postdoc. En av forskerne i gruppen har disputert for doktorgrad i 2017. Seks av gruppas medlemmer har doktorgrad og sju er doktorgradsstipendiater.

Forskningen i denne gruppen er konsentrert om betingelser for inkludering i og ekskludering fra ulike arenaer i samfunnet. Arbeid og utdanning står i en særstilling. Men flere av gruppas medlemmer arbeider også med temaer som på ulike måter aktualiserer sivilsamfunnet. Et gjennomgående fokus i forskningen som gjennomføres av

gruppas forskere er hvilke betingelser som må være til stede for å sikre deltakelse og tilhørighet i alle deler av befolkningen, herunder rettes et søkelys på særskilte sårbare grupper.

Prosjektporteføljen er konsentrert om tre hovedområder: (i) Integrasjon av personer med innvandrerbakgrunn i arbeids- og samfunnsliv, (ii) flyktninger med vekt på kvalifisering og bosetting, samt (iii) kompetanse og læring i hele utdanningsløpet. Fafo forskning på utdanning og kompetanse er bred og dekker hele utdanningsløpet – fra barnehage og videregående skole, og voksnes læring i og utenfor arbeidslivet. Innenfor forskningen på kvalifisering av voksne innvandrere har introduksjonsordningen for flyktninger vært et sentralt tema. Grappa forsker også på kvalifiseringstilbudet for innvandrere mer generelt, mentorordninger, likeverdige tjenester og brukermedvirkning. Forskerne samarbeider tett med ledende forskere i inn og utland. Minoritetsperspektiver står sentralt i den faglige aktiviteten på grappa, men dekker også mer generelle problemstillinger innenfor utdanning og frafallsproblematikk. Utdanning, kvalifisering og arbeidsliv er dermed sentrale temaer, men grappa studerer også problemstillinger knyttet til sivilsamfunn, tilhørighet og radikaliserings, samt situasjonen for tilreisende fattige EU-borgere. Disse områdene har til felles at de inngår i brede debatter nasjonalt og internasjonalt i akademia, så vel som innenfor det politiske feltet. Grappa har spesialisert kompetanse på å innhente og analysere data om språklig og kulturelt sammensatte befolkninger.

Videreutvikling av kunnskapen om etniske minoriteter med sikte på å bedre inkluderingen blant minoritetsgruppene, er av stor samfunnsinteresse, samtidig som sosial og yrkesmessig deltakelse har stor betydning for den enkeltes mulighet til å leve et meningsfylt liv. I tillegg er minoriteter et egnet inntak til allmenne analyser av samfunnsinstitusjoner og deres virkemåte.

Publiseringsaktiviteten til gruppas medarbeidere er høy, og den skjer i form av vitenskapelige bøker, nasjonale og internasjonale artikler i tidsskrifter med fagfelle vurdering, samt forskningsrapporter og populærvitenskapelige bidrag. Oppdragene er vært finansiert av et bredt spekter av oppdragsgivere.

Den høye andelen forskere på grappa som inngår i doktorgradsløp ved universiteter og høyskoler er svært gunstig, fordi det sikrer Fafo viktige kontakter med andre fagmiljøer, samtidig som doktorgradsutdanningen gir forskere en god karriereutvikling.

### **Velferds- og levekårsforskning (GVL)**

Grappa er ledet av Jon M. Hippe. Ved utgangen av 2017 er 12 forskere tilknyttet grappa. I tillegg er to ansatte i permisjon for å ta doktorgrad. Én av forskerne i grappa har disputert for doktorgrad i 2017. Nær halvparten av gruppas medlemmer har doktorgradskompetanse.

Forskningen i GVL berører velferdspolitiske temaer som trygdeordninger, pensjoner, organisering og utøvelse av ulike velferdstjenester. Grappa er særlig opptatt av samspillet mellom arbeidsliv- og velferdsordninger og om ulike velferdsstatlige tiltak bidrar til arbeidsinkludering og økt sysselsetting. Videre er organisering av velferdstjenester og offentlig tjenesteyting som arbeidsplass en viktig del av gruppas arbeid. Studier med en levekårsstilnærming og utviklingen av levekår og livskvalitet for grupper utenfor arbeidsmarkedet er også sentralt i gruppas arbeid. Gruppas forskere behersker et bredt spekter av metodiske tilnærminger.

I 2017 har forskere i grappa markert seg når det gjelder forskning på barnefattigdom, vanskelig bosettable, seniorpolitikk, funksjonshemmede, personer med rus og psykiske lidelser. Grappa driver et eget Pensjonsforum for organisasjoner,

departementer og bedrifter. Pensjonsforum har arrangert månedlige seminarer. I tillegg har gruppa arrangert en rekke Fafo-frokoster og andre seminarer i 2017.

Utviklingen i velferdstjenestene, særlig det som kan kalles velferdskommunen, er et annet sentralt temaområde. Tjenesteforskningen har både et organisatorisk perspektiv og et bruker- og tjenesteutøverperspektiv.

Mange av gruppas prosjekter er finansiert av Forskningsrådet. Dette er viktig for muligheten til langsiktig kompetansebygging og vitenskapelig publisering. Likevel er velferdsforskningen i dag sterkt konkurranseutsatt. Majoriteten av prosjektene innhentes gjennom anbud fra departementer og direktorater, og det er mange forholdsvist kortvarige prosjekter.

### **Rettigheter og sikkerhet (RSA)**

Gruppa er ledet av Åge A. Tiltnes. Høsten 2017 besto gruppa av 15 medarbeidere, hvorav en er i fødselspermisjon og en var i permisjon deler av høsten med stipend for å skrive bok. Gruppa knyttet til seg en forsker II i 20% stilling i 2017. En masterstudent var også tilknyttet gruppa. I tillegg hadde gruppa to doktorgradsstipendiater i permisjon.

Gruppas forskning er noe mindre konsentrert om menneskerettigheter og godt styresett enn tidligere. Likevel er gruppa opptatt av sosiale, politiske og økonomiske betingelser for å sikre folks rettigheter og dermed gode oppvekst- og levekår. Gjennom sin forskning ønsker RSA å belyse hvordan individer, familier, lokalsamfunn og organisasjoner påvirkes av og møter fattigdom, usikkerhet, vold og konflikt. FNs bærekraftsmål er blitt stadig mer sentrale for gruppas virksomhet.

Forskningsgruppa har kompetanse på utviklingsforskning, sikkerhet og regionalstudier, samt lovgivning og styresett. Dessuten har den over tid opparbeidet seg gradvis større kompetanse på evaluering og følgeforskning. Gjennom en kombinasjon av prosjekter finansiert av Norges forskningsråd og oppdragsforskning, er RSA et sentralt kompetansesenter i Norge på styresett og velferd i Kina, rettigheter og næringslivet, barns rettigheter og utdanning i utviklingsland, ernæring og barnedødelighet, konflikt og flyktninger i Midtøsten og Afrika, radikalisering i Norden, og korrupsjon og rettskultur i Norge og Russland.

I 2017 ble det blant annet gjennomført prosjekter om sosioøkonomiske kostnader ved å huse afghanske flyktninger i Pakistan (finansiert av tyske BMZ), om flyktninger fra Syria-krigen i Jordan med spesiell vekt på fattigdom og tilgang på arbeid (EU og enkelte europeiske land), om differensiering av fattigdomsstøtte til syriske leirflyktninger i Jordan (UNHCR), om den eritreiske arbeidsstyrken (UNDP), om gatebarn i Georgia og Azerbaijan (Unicef), om skolematprogrammer i humanitære krisesituasjoner (WFP), om barns skolegang i Niger (Strømme-stiftelsen), om radikalisering i Norden (sammen med FFI; Forskningsrådet), om korrupsjon i Russland (med internasjonale partnere; Forskningsrådet) og om bærekraftige verdikjeder i elektronikkbransjen (EUs Horisont 2020-program). Vi foretok evalueringer av Norsk Folkehjelps prosjektportefølje (Folkehjelpa) og samstemthet i NORADs utviklingspolitikk (NORAD), og på oppdrag fra Plan Norge ble jenters rettigheter og likestilling i norsk utviklingspolitikk gjenstand for analyse. Det siste året har RSAs forskere igangsatt to større Forskningsrådsfinansierte prosjekter: Det ene prosjektet studerer skolegang for fattige og funksjonshemmede barn i Vest-Afrika, mens det andre er et følgeforskningsprosjekt som skal vurdere effekten av 11 prosjekter i bistandsland under Visjon 2030-programmet. På tampen av året, ble vi tildelt ytterligere to større prosjekter fra Forskningsrådet, som starter opp tidlig i 2018.

En av RSAs forskere arbeidet gjennom hele 2017 med sin doktorgrad om den nye kinesiske velferdsstaten, mens en annen forsker forsvarte sin doktorgradsavhandling om krigsøkonomi og internasjonal lovs evne til å regulere økonomisk aktivitet i væpnede konflikter.

RSAs forskere har sterk kompetanse på og kapasitet til å designe og gjennomføre komplekse spørreundersøkelser i utfordrende kontekster. Vi opplever imidlertid det paradokset at mens ønsket om tilgang på statistikk og baselinestudier synes større enn noen gang (i de landene vi opererer), ser viljen og evnen til å betale for høykvalitetsdata ut til å ha falt betraktelig. Slik redusert etterspørsel er utfordrende.

RSAs forskningsfelt er svært konkurranseutsatt samtidig som det er få relevante utlysninger fra UD, NORAD og Norges forskningsråd. Dette er en utfordring. Imidlertid har Fafo solid kompetanse på temaområder som prioriteres i regjeringens utenrikspolitikk slik som menneskerettigheter, radikalisering, utdanning, flyktninger og migrasjon. Fafo har dessuten betydelig områdekompetanse i land som prioriteres i norsk bistand, blant annet Syria, Palestina, Mali og Sahel-regionen. Etter at 2017 brakte tøvær i forholdet mellom Kina og Norge, ligger det til rette for en mer aktiv bruk av Fafos kontor i Beijing og det åpnes for nytt forskningssamarbeid med kinesiske partnere. Det gir grunn til optimisme.

## Noen faglige høydepunkter fra virksomheten i 2017

Både den akademiske og den allmennrettede faglige aktiviteten har vært omfattende i 2017. Fafo AVF markerer seg godt i forskningsmiljøene og i offentligheten, med konferansedeltakelser, vitenskapelige og allmennrettede publiseringer og med deltakelse i offentlige utvalg. Vi velger å løfte fram følgende faglige høydepunkter fra 2017:

- I 2017 gjennomførte Fafo en landsomfattende undersøkelse blant ungdom mellom 16 og 25 år om holdninger til arbeidsliv, fagbevegelse og fellesskapsløsninger. Undersøkelsen var finansiert av Fagforbundet. Blant resultatene fra «Fagforbundets ungdomsbarometer» var at trygghet og rettferdighet er sentrale stikkord for dagens ungdom. Den store majoriteten ønsker seg fast jobb, og flertallet er positive til medlemskap i en fagforening. Målet er å gjenta undersøkelsen med jevne mellomrom.
- Fafo driver sammen med Frisch et Pensjonsforum der organisasjoner i arbeidslivet, bedrifter og offentlige myndigheter er medlemmer. Det arrangeres fortløpende seminarer. Forskning og utredning om pensjon formidles via en egen nett-løsning. I 2017 markerte forumet sitt 10-årsjubileum med en større konferanse det alle aktører med tilknytning til pensjon var til stede. Jubileumskonferansen tematiserte utviklingen av folketrygden, AFP og tjenestepensjoner, og den norske pensjonsreformen ble satt i et komparativt perspektiv.
- Fafo har sammen med ISF gjennomført en evaluering av pensjonsreformen, finansiert av Forskningsrådets program EvaPen. Prosjektet tar for seg både offentlig og private elementer i reformen. Analysene omhandler fremtidige pensjonsnivå, ulikheter mellom individer og bedrifter så vel som den underliggende politiske prosessen for pensjonsreformen. Prosjektet har publisert et spesialnummer av tidsskriftet Transfer om Tjenestepensjoner i Europa og utfordringer for fagbevegelsen. Det er publisert flere rapporter, fem vitenskapelige artikler og ytterligere tre artikler er under produksjon.
- Fafo har hatt en sentral rolle i utviklingen av introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, og avsluttet i 2017 den så langt siste evalueringen av ordningen. Prosjektet baserte seg på en kombinasjon av registerdata og intervjudata.



Den avsluttende rapporten peker på en rekke forbedringspunkter, blant annet at ordningen i større grad må tilpasses behovene til nyankomne med lite eller ingen formell utdanning. Rapporten ble tatt godt imot av oppdragsgiver (Justisdepartementet), og IMDi har tatt funnene i bruk i sitt utviklingsarbeid. Rapporten fikk også bred omtale i media, lastes hyppig ned fra Fafos hjemmesider, og har vært bredt formidlet av forfatterne.

- «Tillit i populismens tid» var tittelen på årets Fafo-konferanse, som ble avholdt 23. mars i Det gamle museet i Oslo. På konferansen rettet vi oppmerksomheten mot populismens frammarsj i både Europa og USA, og vi stilte spørsmål om vi kan se den samme endringene også i Norge og Norden. Et annet spørsmål var hva som kan true tilliten. Er det tendenser til at befolkningen har fått lavere tillit til politikere, offentlige tjenester, fagforeninger, arbeidsgivere, forskere og journalister? Konferansen hadde innledere fra inn- og utland, og Fafos forskere markerte seg godt. Konferansen ble besøkt av rundt 400 tilhørere.
- 22. juni var Fafo vertskap for «International whistleblowing research network». Konferansen ble første gang arrangert i London i 2009, og samler forskere fra Europa, USA og Australia. På årets konferanse deltok 50 forskere, og ulike lands lovverk og nye forskningsfunn relatert til omfanget av kritikkverdig forhold og varsling ble diskutert, så vel som situasjonen for varslere.
- Gjennom flere prosjekter rettes fokus mot utdanning i norsk bistand. Vi har blant annet forsket på utdanningssituasjonen i Vest-Afrika, spesielt jenters utdanning og evnen til å sikre at barn med funksjonshemming får utdanningstilbud. En kunnskapsoppsummering på oppdrag fra Utenriksdepartementet konkluderer med at hjemløse og fattige barn, de som er under forflytning eller bor i områder utsatt for vold og konflikt er spesielt utsatt. En annen rapport (finansiert av Strømmestiftelsen) konkluderer med at til tross for at Norge har spilt en betydelig rolle i å sette hensynet til barn med funksjonshemming på den globale agendaen, er resultat av Norges egen innsats forholdsvis usynlig. Dette har blant annet sammenheng med at utdanningsbistanden for sjelden eksplisitt designes for å nå denne målgruppa, og at måleinstrumentene ikke er gode nok.

## **Nøkkeltall: Personale, oppdragsgivere, publisering og annen formidling**

Ved utgangen av 2017 hadde instituttet 77 ansatte. Forskerstaben utgjorde 66 personer. Det ble utført 58 årsverk av forskere og andre faglig ansatte, mot 63 årsverk i 2016. Antallet administrative ansatte er 11 i både 2016 og 2017.

I 2017 mottok instituttet basisbevilgning fra Norges forskningsråd på 19,4 mill. kr. Grunnet sykefravær og permisjoner hos forskere som i utgangspunktet var tildelt midler, overføres en liten del av basisbevilgningen til 2018. Det er et forskningspolitisk mål at basisbevilgningen til forskningsinstituttene øker. Basisbevilgningen benyttes til fastsatte formål som doktorgrader, strategisk utvikling, vitenskapelig publisering, faglig ledelse og kvalitetssikring, samt konferansedeltakelse og større akkvisisjonsprosesser.

Øvrig omsetning i 2017 fordelte seg slik på våre hovedoppdragsgivere:

- Omkring 20 % av inntektene kom fra ordinære prosjekter finansiert av Norges forskningsråd.
- Omkring 40 % av inntektene var fra departementer, direktorater, kommuner eller internasjonale offentlige organisasjoner som EU og Nordisk Ministerråd.

- Omkring 25 % av inntektene kom fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner, andre organisasjoner og bedrifter.
- Instituttet hadde omkring 15 % rene bidragsinntekter.

Fordelingen av prosjektmidler fra ulike oppdragsgivere er noe endret i 2017 sammenliknet med 2016. Det er en reduksjon i midler fra Norges forskningsråd (-5 prosentpoeng), økning fra departementer/direktorater (+10 prosentpoeng), en nedgang i midler fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner (-5 prosentpoeng) og uendret bidragsinntekter.

Fafos brede oppdragsgiverportefølje bidrar til å stille Fafo AVF i en særstilling sammenliknet med andre institutter. Vi har en høy andel oppdragsgivere utenfor Forskningsrådet. Dette er også en av årsakene til at instituttet har kommet relativt sett godt ut i den resultatbaserte fordelingen av grunnbevilgningen.

Resultatene fra Fafos oppdragsprosjekter publiseres som hovedregel i Fafos interne rapportserie, men det publiseres også noen rapporter/notater i eksterne serier. Totalt publiserte instituttet 41 rapporter og 15 notater i 2017.

Fafos forskere var forfattere eller medforfattere av 31 artikler i internasjonale og norske vitenskapelige tidsskrifter/antologier i 2017. Vi har også vært med- eller eneforfattere av 4 vitenskapelige bøker, bidratt med ett kapittel i en fagbok uten fagfellevurdering og hatt 53 papers/framleggelsler på vitenskapelige konferanser. Uttellingen i publiseringspoeng er lavere i 2017 enn i 2016. Årsaken til dette er en kombinasjon av normale svingninger og en noe endret sammensetning i staben, med rekruttering av mange nyutdannede forskere.

Allmennrettet formidling er viktig for instituttet, og Fafo er det instituttet i samfunnsvitenskapelig sektor som er mest aktiv på dette området. Til sammen holdt instituttets ansatte 366 foredrag i 2017, noe som er mer enn i 2016. Det ble skrevet 27 kronikker/kommentarer, noe som litt under nivået i 2016.

I 2017 ble det arrangert totalt 64 faglige seminarer og arrangementer på Fafo, med over 4 200 deltakere. Dette er en økning fra 2016. De fleste arrangementene ble overført direkte og er også lagt ut som opptak på Fafo-tv. Fafokonferansen ble avholdt i mars, der var det 400 deltakere. Fafo deltok dessuten aktivt under Arendals-uka, og hadde 29 seminarer og arrangementer på Fafobåten, med til sammen 1300 besøkende. Dette er både flere arrangementer og flere besøkende enn i 2016.

Fafo registrerer omtale i trykte og nettbaserte medier i Norge, og var også i 2017 langt mer omtalt enn andre forskningsinstitutter.

Alt i alt har 2017 vært et år med høy faglig aktivitet. På grunn av god prosjektingang har instituttet kunnet videreføre trenden fra 2004 med en positiv økonomisk utvikling, og Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har gått med overskudd. Sammen med den gode faglige aktiviteten gjør dette at instituttet opprettholder sin sterke posisjon.

Styret i Forskningsstiftelsen Fafo er godt fornøyd med publiserings-, formidlings- og informasjonsaktiviteten i 2017. Det legges særlig vekt på arbeidet med å kombinere vitenskapelig publisering med allmennrettet formidling, noe som også ble framhevet som en styrke ved Fafo i Forskningsrådets evaluering av den samfunnsvitenskapelige instituttsektoren. Fafo har sammen med en god vitenskapelig publisering klart å opprettholde en høy aktivitet på andre områder og har befestet sitt særpreg som et anvendt og relevant forsknings- og utredningsmiljø.

**Tabell 1 Nøkkeltall økonomi. Realisert 2011-2017 (tall for 2013 og 2014 gjelder AVF før sammenslåing). Måltall 2016-2019.**

	Realisert					Måltall			
	2013	2014	2015	2016	2017	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter (mill. NOK)	76,2	81,2	116,9	105,0	113,7	120,0	121,0	122,0	123,0
Prosjektkostnader	14,8	15,6	28,2	17,9	28,6	23,5	24,0	24,5	25,0
Dekningsbidrag (mill NOK) (justert for prosjektkost)	61,4	65,6	88,7	87,1	85,1	96,5	97,0	97,5	98,0
Resultat før skattekostnad (mill. NOK)	1,4	1,7	2,0	1,3	0,8	2,4	2,5	2,5	2,5
Tilskudd grunnbevilgning (mill. NOK)	9,1	8,7	17,3	18,3	17,9	17,5	17,7	18	18,2
Tilskudd grunnbevilgning (% av driftsinntekter)	11,9 %	10,7 %	14,8 %	17,4 %	15,7 %	14,6 %	14,6 %	14,8 %	14,8 %

**Tabell 2 Nøkkeltall personale. Realisert 2011-2017 (tall for 2013 og 2014 gjelder AVF før sammenslåing). Måltall 2016-2019.**

	Realisert					Måltall			
	2013	2014	2015	2016	2017	2016	2017	2018	2019
Totalt antall forskere	51	47	68	69	66	68	69	70	70
- herav kvinner	29	27	41	43	39	39	38	37	37
- herav menn	22	20	27	26	27	29	31	33	33
Sykefravær	5,4 %	5,4 %	6,3 %	5,4 %	5,0 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %
Sykefravær forskerstab AVF	5,1 %	5,0 %	6,3 %	6,2 %	6,3 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %
Andel forskere med doktorgrad	43 %	38 %	35 %	36 %	39 %	38 %	40 %	42 %	44 %
Antall forskere med doktorgrad	22	18	24	25	26	26	28	29	31
Antall doktorgradsstudenter	6	7	13	13	10	12	10	8	8
Antall avlagte doktorgrader	4	-	2	3	3	3	3	2	2

**Tabell 3 Nøkkeltall aktivitet. Realisert 2011-2017 (tall for 2013 og 2014 gjelder AVF før sammenslåing). Måltall 2016-2019.**

	Realisert					Måltall			
	2013	2014	2015	2016	2017	2016	2017	2018	2019
Vitenskapelige artikler med referee	38	34	57	47	29	50	52	54	56
Vitenskapelig monografi og fagbok	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Kapitler eller artikler i publikasjoner uten referee	5	14	10	1	4	15	15	15	15
Rapporter og notater	53	70	66	68	56	70	70	70	70
Paper og framleggelsler på vitenskapelige konferanser	28	32	46	55	53	72	73	74	75
Brukerretta foredrag	315	377	321	349	366	340	345	350	350
Populærvitenskapelig formidling	21	35	27	32	27	68	69	70	70
Publikasjonspoeng	33	35	56	50	29	50	55	60	65
Publikasjonspoeng pr forsker	0,65	0,75	0,82	0,73	0,44	0,7	0,75	0,8	0,9

## Årsregnskapet, resultat og disponeringer

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as hadde i 2017 en omsetning på 113,7 mill. kr., hvorav 112,8 mill. kr. var prosjektinntekter. Dette er en økning fra 2016.

Årets resultat ble på 0,8 mill. kr. før skatt. Årets skattekostnad er 278.000 kr., og årsoverskudd etter skatt på 0,5 mill. kr. foreslås overført til annen egenkapital. Egenkapitalen utgjør etter dette 11,1 mill. kr., hvorav 0,5 mill. kr. er aksjekapital.

Selskapets kreditt- og likviditetsrisiko er lav.

## Arbeidsmiljøet og det ytre miljø

Selskapets kontorlokaler holder god standard, og arbeidsmiljøet er godt. Selskapet samarbeider med de tillitsvalgte i Forskningsstiftelsen Fafo og bedriftshelsetjenesten om å vurdere og utvikle arbeidsmiljøet. Selskapet inngikk avtale om Inkluderende arbeidsliv i 2002 og fornyet denne senest i 2014.

Sykefraværet for hele året har vært 6,3 prosent, mot 6,2 prosent av total arbeidstid i 2016 og 6,3 prosent i 2015. Langtidsfraværet i 2017 utgjorde 4,7 prosent, som er en liten økning fra 2016. Tre ansatte over 62 år har sluttet eller redusert sin arbeidstid vesentlig i 2017.

Virksomheten er av en slik art at den ikke forurensrer det ytre miljø. Ingen ansatte ble utsatt for skader eller ulykker knyttet til arbeidet.

## Likestilling og tilgjengelighet

I forskerstaben er det en overvekt av kvinnelige medarbeidere, med 39 kvinner og 27 menn.

I Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as er ved utgangen av 2017 instituttssjef, de to forskningssjefene og økonomisjef kvinner, mens leder for informasjons- og publikasjonsvirksomheten er mann. Tre av fire avdelingsledere er menn. Det er dermed god kjønnsbalanse i instituttets ledelse. I selskapets styre satt det i 2017 fire menn og seks kvinner.

Gjennom avtaleverk, samarbeidsfora og ledelsesoppfølging er det sikret at det ikke forekommer ulovlig forskjellsbehandling i Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning. I 2011 vedtok instituttets styre en plan for likestilling og likebehandling. Tiltakene i denne planen er innarbeidet i en samlet HMS-K plan, som systematisk følges opp og rapporteres til styret.

Bedriften hadde ikke ansatte med nedsatt funksjonsevne i 2017, men har erfaringer med å tilpasse arbeidsforholdene slik at personer med nedsatt funksjonsevne kan ta arbeid i bedriften.

Siden Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning ikke har hatt problemer med lav kvinneandel, få kvinner i ledende stillinger eller få kvinner i styret, har det ikke vært behov for å utarbeide noen tiltak for å endre kjønns sammensetningen. Bedriften har for øvrig en rekrutterings- og personalpolicy som skal sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av kjønn, funksjonsnedsettelse, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion, seksuell orientering og livssyn.

## Utsikter

Forskningen til Fafo AVF dekker et bredt spekter av tema og problemstillinger. Instituttet har en god posisjon i forskningsverdenen og offentligheten, og instituttets forskere er svært ofte involvert i viktige samfunnsdebatter. For å bevare denne posisjonen

er det viktig med langsiktig arbeid, både for å ivareta kunnskapsgrunnlaget som er opparbeidet og for å ligge i forkant. Mye av instituttets formidling er ikke av den typen som gir uttelling i Forskningsrådets tellekantsystem, samtidig som det er av stor verdi at instituttets forskere er aktive formidlere på en rekke arenaer.

Konkurransen om forskningsmidler i oppdragsmarkedet er stor, og hoveddelen av Fafo AVFs omsetning vinnes i anbudskonkurranse med andre forskningsinstitusjoner. Anbudssituasjonen er krevende for hele instituttsektoren. På den ene siden konkurrerer vi med konsulentselskaper i offentlig sektors anbudskonkurranser, på den andre siden møter vi økt konkurranse fra universitets- og høgscolesektoren i Forskningsrådets programutlysninger. Instituttet har generelt godt gjennomslag i de anbudsprossessene vi deltar i, men tilslagsprosenten varierer mellom forskningsområdene. En særskilt utfordring de siste årene har vært finansiering av den internasjonale forskningen. Det har vært en sterk nedgang i bevilgninger fra Utenriksdepartementet den siste femårsperioden, og de siste årene har Fafo knapt fått midler fra det departementet som tidligere var hovedoppdragsgiver for denne delen av vår forskningsaktivitet. Situasjonen til Fafo er ikke unik, og nedgangen i finansieringen av den utenomeuropeiske forskningen gir grunn til bekymring for muligheten til å bevare og videreutvikle denne kompetansen, på Fafo så vel som på andre internasjonalt orienterte institutter.

Utviklingstrekkene tilsier at Fafo også framover må tilstrebe fleksibilitet og åpenhet for mulig tematisk reorientering. Vår kontakt med feltene vi forsker på, gir oss et viktig fortrinn når det gjelder å tidlig fange opp nye og sentrale problemstillinger. For å oppnå god fleksibilitet arbeider instituttet kontinuerlig med kompetanseutvikling, strategisk fagutvikling, nyrekruttering og videreutvikling av våre forskningstemaer og av arbeidsmiljøet. Vi har satset på definerte forskningsområder gjennom midler til strategiske utviklingsprosjekter og vitenskapelig publisering. I tillegg er en viktig del av instituttets strategi å videreutvikle den allmennrettede formidlingen for å sikre høy grad av relevans og synlighet.

## **Fortsatt drift**

Forskningsstiftelsens faglige og økonomiske forutsetninger for videre drift og utvikling i 2018 er gode. Styret mener det er riktig å legge forutsetningene om fortsatt drift til grunn for fastsettelsen av årsregnskapet.

Oslo, den 31. desember 2017

8. mars 2018

Hans-Christian Gabrielsen  
Leder

Inger Johanne Bergstøl

Mette Nord

Bjørn Mietinen

Julie Lødrup

Even Aas

Steinar Krogstad

Kristin Dalen  
Valgt av de ansatte

Bård Jordfald  
Valgt av de ansatte

Silje Sønsterudbråten  
Valgt av de ansatte

Tone Fløtten  
Daglig leder

## Regnskap og balanse

<b>Resultatregnskap</b>			
Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS			
		(Alle beløp er i NOK 1000)	
<b>Driftsinntekter og driftskostnader</b>	<b>Note</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Prosjektinntekter		112 765	104 076
Salg av forskningsrapporter		154	145
Annen driftsinntekt	10	732	739
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>2</b>	<b>113 651</b>	<b>104 960</b>
Direkte prosjektrelaterte kostnader		28 629	17 909
Personalkostnader	3	70 313	70 406
Avskrivning	4	1 520	1 687
Annen driftskostnad		12 523	13 660
<b>Sum driftskostnader</b>		<b>112 985</b>	<b>103 662</b>
<b>Driftsresultat</b>		<b>667</b>	<b>1 298</b>
<b>Finansinntekter og finanskostnader</b>			
Annen renteinntekt		77	190
Annen finansinntekt		360	142
Annen finanskostnad		317	323
Resultat av finansposter		120	9
<b>Resultat før skattekostnad</b>		<b>787</b>	<b>1 307</b>
Skattekostnad på ordinært resultat	11	278	452
<b>Årsoverskudd (+) / Årsunderskudd (-)</b>		<b>509</b>	<b>855</b>
<b>Overføringer</b>			
Avsatt til annen egenkapital/dekket av annen egenkapital		509	855
<b>Sum overføringer</b>		<b>509</b>	<b>855</b>

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

## Balanse

### Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

(Alle beløp er i NOK 1000)			
Eiendeler	Note	2017	2016
<b>Anleggsmidler</b>			
<b>Varige driftsmidler</b>			
Inventar/utstyr		2 919	3 754
<b>Sum varige driftsmidler</b>	4	<b>2 919</b>	<b>3 754</b>
<b>Finansielle driftsmidler</b>			
Pensjonsmidler	8	15 934	15 841
<b>Sum finansielle driftsmidler</b>		<b>15 934</b>	<b>15 841</b>
<b>Sum anleggsmidler</b>		<b>18 853</b>	<b>19 595</b>
<b>Omløpsmidler</b>			
<b>Varer</b>			
Varebeholdning		150	150
<b>Sum varer</b>		<b>150</b>	<b>150</b>
<b>Fordringer</b>			
Opptjent på prosjekter		23 280	16 287
Kundefordringer		10 757	8 447
Andre kortsiktige fordringer		2 146	2 677
<b>Sum fordringer</b>		<b>36 183</b>	<b>27 411</b>
Kasse, bank	5	31 170	26 477
<b>Sum omløpsmidler</b>		<b>67 503</b>	<b>54 038</b>
<b>Sum eiendeler</b>		<b>86 356</b>	<b>73 633</b>

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS



# Balanse

## Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

(Alle beløp er i NOK 1000)			
Egenkapital og gjeld	Note	2017	2016
<b>Innskutt egenkapital</b>			
Aksjekapital 1000 à 500	6	500	500
Overkurs		4 046	4 046
<b>Sum innskutt egenkapital</b>	7	<b>4 546</b>	<b>4 546</b>
<b>Opptjent egenkapital</b>			
Annen egenkapital	7	6 509	6 000
<b>Sum opptjent egenkapital</b>		<b>6 509</b>	<b>6 000</b>
<b>Sum egenkapital</b>		<b>11 055</b>	<b>10 546</b>
<b>Gjeld</b>			
Utsatt skatt	11	2 467	2 189
<b>Sum avsetning for forpliktelser</b>		<b>2 467</b>	<b>2 189</b>
<b>Ansvarlig lån</b>			
Ansvarlig lån	10	3 000	3 000
<b>Sum annen langsiktig gjeld</b>		<b>3 000</b>	<b>3 000</b>
<b>Kortsiktig gjeld</b>			
Leverandørgjeld		654	1 878
Skyldig offentlige avgifter		9 696	5 979
Annen kortsiktig gjeld		22 338	14 092
Forskudd fra kunder		37 146	35 949
<b>Sum kortsiktig gjeld</b>		<b>69 834</b>	<b>57 898</b>
<b>Sum gjeld</b>		<b>75 301</b>	<b>63 087</b>
<b>Sum egenkapital og gjeld</b>		<b>86 356</b>	<b>73 633</b>

Oslo, 31. desember 2017

8. mars 2018

Hans-Christian Gabrielsen    Julie Lødrup    Mette Nord    Inger Johanne Bergstøl  
Leder

Steinar Krogstad    Even Aas    Bjørn Mietinen    Kristin Dalen  
Ansattrepr.    Ansattrepr.       Ansattrepr.

Bård Jordfald    Silje Sønsterudbråten    Tone Fløtten  
Ansattrepr.    Ansattrepr.    Daglig leder

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as

## Noter

### Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

#### **Note 1 Regnskapsprinsipper**

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

#### *Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld*

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld, er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelle verdier på etableringstidspunktet, og korrigeres ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet, uten hensyn til senere renteendringer.

#### *Valuta*

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

#### *Varige driftsmidler*

Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag av avskrivninger. Avskrivningen er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt over antatt økonomisk levetid. Innredning i leide lokaler avskrives over leiekontraktens løpetid.

#### *Fordringer*

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetningen til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene.

#### *Prosjekter under utførelse ved årsskiftet*

Prosjekter under utførelse knyttet til fastpriskontrakter vurderes etter løpende avregningsmetode. Fullføringsgraden beregnes normalt med utgangspunkt i påløpte prosjektkostnader i prosent av forventet totalkostnad. I tilfeller hvor det knytter seg usikkerhet til estimert fortjeneste og/eller fullføringsgraden, anvendes løpende avregning uten fortjeneste. Det avsettes for forventet tap på kontrakter når vurderingen av et prosjekt tilsier det, uavhengig av fullføringsgrad.

#### *Pensjoner*

Konsernet har dekket pensjonsforpliktelser overfor sine ansatte gjennom en kollektiv pensjonsordning som er organisert og finansiert gjennom et forsikringsselskap. Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene.

#### *Skatter*

Selskapet er ilagt skatteplikt fra og med inntektsåret 2009.

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as

## Noter

### Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

**Note 2 Salgsinntekter***Pr. virksomhetsområde*

	2017	2016
- Oppdragsinntekter, forskning og utredning	94 914	85 774
- Offentlig tilskudd	17 851	18 302
- Salg av forskningsrapporter	154	148
- Andre inntekter	732	739
<b>Sum salgsinntekter</b>	<b>113 651</b>	<b>104 960</b>

**Note 3 Ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.v.***Lønnskostnader*

Lønnskostnader består av følgende poster:

	2017	2016
Lønn	48 104	50 390
Folketrygdavgift	8 049	8 325
Pensjonskostnader	7 803	6 120
Andre personalkostnader	6 357	5 571
<b>Sum personalkostnader</b>	<b>70 313</b>	<b>70 406</b>
Gjennomsnittlig antall ansatte:	73	80
Gjennomsnittlig antall årsverk:	68	74

*Godtgjørelser:*

Følgende godtgjørelser er gitt til selskapets ledende personer i 2017:

	Daglig leder	Styret
Lønn	1 402	-
Pensjonskostnader	130	-
Annen godtgjørelse	120	100

*Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer m.v.*

Daglig leder og styreleder har ikke lån i selskapet.

*Revisor*

Kostnadsført revisjonshonorar for 2017 utgjør NOK 150. Honorar for andre tjenester fra revisor utgjør NOK 113. Revisor har mottatt NOK 55 for særattestasjoner på prosjekter. Beløpene er eksklusive merverdiavgift.

## Noter

### Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

<b>Note 4</b>	<b>Varige driftsmidler</b>	<b>Inventar/ utstyr</b>		
	Anskaffelseskost 01.01.	11 306		
	Tilgang i året	685		
	Avgang i året	-		
	<b>Anskaffelseskost 31.12.</b>	<b>11 991</b>		
	Akkumulerte avskrivninger pr. 31.12.	9 072		
	<b>Registrert verdi pr. 31.12.</b>	<b>2 919</b>		
	<b>Årets avskrivninger</b>	<b>1 520</b>		
	Økonomisk levetid nye driftsmidler	4 og 10 år		
	Økonomisk levetid brukte driftsmidler	2 til 5 år		
	Valg av avskrivningsplan	Lineær		
<b>Note 5</b>	<b>Bankmidler</b>	<b>2017</b>	<b>2016</b>	
	Kasse og bank	31 170	26 477	
	- Herav bundne bankmidler	2 522	2 839	
<b>Note 6</b>	<b>Aksjekapital og aksjonærinformasjon</b>			
	Aksjekapital i selskapet er ved utgangen av året:			
		<b>Antall</b>	<b>Pålydende</b>	<b>Bokført</b>
	Aksjekapital	1 000	0,5	500
	<b>Sum</b>	<b>1 000</b>	<b>0,5</b>	<b>500</b>
	Selskapet eies 100% av Forskningsstiftelsen Fafo og inngår i konsernet. Konsernets regnskap vil være tilgjengelig på morselskapets forretningskontor i Borggata 2B i Oslo.			
<b>Note 7</b>	<b>Egenkapital</b>	<b>Aksje- kapital</b>	<b>Annen egenkapital</b>	<b>Sum egenkapital</b>
	Egenkapital pr. 31.12.2016	500	4 046	6 000
	Årets resultat	-	-	509
	<b>Egenkapital pr. 31.12.2017</b>	<b>500</b>	<b>4 046</b>	<b>6 509</b>
<b>Note 8</b>	<b>Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser</b>			
	Ansatte i selskapet er omfattet av en kollektiv pensjonsordning som gir rett til definerte fremtidige pensjonsytelser.			

## Noter

### Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

**Note 8 Fortsettelse**

	2017	2016
<i>Netto pensjonskostnad</i>		
Årets pensjonsopptjening	1 819	1 771
Rentekostnad av forpliktelsen	1 219	1 199
Avkastning på pensjonsmidler	-1 704	-1 537
Administrasjonsomkostninger	459	450
Resultatført planendring	-	-
Resultatført estimatavvik	2 112	981
Periodisert arbeidsgiveravgift	310	213
<b>Netto pensjonskostnad i regnskapet</b>	<b>4 215</b>	<b>3 078</b>

<i>Netto pensjonsforpliktelse</i>		
Pensjonsforpliktelse	44 061	47 209
Pensjonsmidler	-46 122	-46 034
Arbeidsgiveravgift	-	166
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-13 873	-17 183
<b>Sum forpliktelse/midler</b>	<b>-15 934</b>	<b>-15 841</b>

<i>Økonomiske forutsetninger</i>		
Forventet avkastning på midlene	4,10 %	3,60 %
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Forventet vekst i løpende pensjoner	0,50 %	0,00 %
Forventet årlig avgang	4,00 %	4,00 %

Selskapet har benyttet aktuar i beregningen.

*Endringer av forutsetninger og avvik:*

I henhold til NRS 6 Pensjonskostnader foreligger det to likestilte alternativer for resultatføring av estimatavvik. Alternativene er enten å resultatføre løpende eller å bruke en utjevning metode hvor inntil 10% av hva som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene holdes utenfor grunnlaget for resultatføring (bruk av korridor). Selskapet har benyttet 10%-grensen.

**Note 9 Pantstillelser og garantier**

Selskapet har ikke ytet noe pant eller stillet garantier.

**Note 10 Transaksjoner med nærstående parter/konsernmellomværende**

Selskapet er 100% eiet av Forskningsstiftelsen Fafo. Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 2. Mellomværende med konsernselskaper er omtalt i denne noten.

	2017	2016
<b>Selskapets transaksjoner med nærstående parter:</b>		
Salg av tjenester til Forskningsstiftelsen Fafo (adm.)	450	444
Kjøp av forskningstimer fra Forskningsstiftelsen Fafo	1 002	1 000
Husleie til Forskningsstiftelsen Fafo	5 526	5 364
Salg av forskningstjenester til Samfunnsøkonomisk Analyse	140	-

Tjenester til nærstående parter er solgt til markedspris. Tjenester fra nærstående parter kjøpes til markedspris.

**Selskapet har følgende fordringer og gjeld**

	2017	2016
<b>til konsernselskaper:</b>		
Annen kortsiktig gjeld til Samfunnsøkonomisk Analyse	128	-
Leverandørgjeld til Samfunnsøkonomisk Analyse	473	-
Kortsiktig gjeld til Forskningsstiftelsen Fafo	-	1 975
Leverandørgjeld til Forskningsstiftelsen Fafo	-	578
Ansvarlig lån til Forskningsstiftelsen Fafo	3 000	3 000

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as

[www.fafo.no](http://www.fafo.no)

## Noter

### Fafø - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

#### Note 11 Skatt

*Grunnlag for skattekostnad, endring utsatt skatt og betalbar skatt:*

<i>Årets skattekostnad fordeler seg på:</i>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Betalbar skatt	-	320
Endring i utsatt skatt med gammel skattesats	385	223
Endring i utsatt skatt som følge av ny skattesats	-107	-91
<b>Sum skattekostnad</b>	<b>278</b>	<b>452</b>

<i>Beregning av årets skattegrunnlag:</i>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Resultat før skattekostnad	787	1 307
Permanente forskjeller	817	867
Endring i midlertidige forskjeller	151	894
<b>Årets skattegrunnlag</b>	<b>1 755</b>	<b>1 280</b>

<i>Oversikt over midlertidige forskjeller:</i>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
Anleggsmidler	- 909	- 666
Varer	-	-
Avsetning til tap på kontrakter mv.	- 833	- 833
Pensjoner	15 934	15 842
<b>Sum</b>	<b>14 192</b>	<b>14 343</b>
Effekt av fusjon	-	-
Akkumulert fremførbart underskudd	- 3 467	- 5 222
<b>Sum midlertidige forskjeller</b>	<b>10 725</b>	<b>9 121</b>

23%/24% utsatt skatt	2 467	2 189
----------------------	-------	-------

*Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør*

<i>24%/25% av resultat før skatt:</i>	<b>2017</b>	<b>2016</b>
24%/25% av resultat før skatt:	189	327
Permanente forskjeller (24%/25%)	196	217
Endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	- 107	91
Endring i innfusjonert skattefordel	-	-
<b>Beregnet skattekostnad</b>	<b>278</b>	<b>452</b>

Effektiv skattesats	35 %	35 %
---------------------	------	------

Fafø - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as